

על הפתח לחדרם קצת כמבוי לית. וכיט שם דייב גבי ריח שהקל
אלו ריחים לאובלין ומלאו יושב כמבוי שאין לו חלל לחי' ח' חיל
בני עשה כך לחי' אחר חיל וכי לסומוהו כלחיים חלי' תרד חיל
ויסחם ומה בכך עיי' וכתומפחא הרי שלא מלא תח' להעמיד לחי'
באופן שלא יסתום כמבוי. והרי עי' לא הי' סתום המבוי לגמרי
לחיל לא הי' נסתם בשני' לחיים דכח'ג שזמבוי' זר כזה ליה
מבוי כלל ועי' שתי' סתומה ברוחב המבוי רק שנשאר לחי'ה
פניה שחורף היתר ולזה הקפיד שלא להרבות כלחיים' שיעכבו
הכניסה וליחיה ולא מלא ענה להעמיד הלחי' באמצע הסתומה
הסוף לרחבו ולא יסתום כמבוי כלל ועי' דזה לית. וכן בש"ס שם
גבי נראה בחזן וזוה בפנים או לסיפוף ולחקור רפי' וחוס' והרי"מ
וכל הנבאים אחריהם בפי' דנראה בחזן ולא פי' כפסוקו שפומל'
קצת כותל ברוח רביעית באופן שאינו כידון משום לחי' והעמיד
הלחי' באמצע הכותל בפנים ואינו נראה בחזן או לסיפוף ועי'
דזה לית מירי וכיון שהוכחנו דלחי' לית בכה"ג ממילא גם לפ"ס
אינו מועיל בכה"ג כמ"ס למעלה בשם התב"ש והתו"ש ושאר
קפוסקים הלחי' לא הקשה הר"מ מירי בעירובין י"א דיל' דלית
בכה"ג איכא דליתו קוחם כמבוי דלית משום לחי' רק משום לוח"פ
הרי כהר"ם הכיל ומפאן ילא לו הוראה זו, וכי"מ גם בסכר"א שו"פ
דק' י"א גבי קני' לריחים ליגע או חיל' ליגע וזיל' אלו הקנים
שנמנחות המבוי לריחים ליגע כו' הרי דקנים של לה"ס לריחים
לעמוד דוקא במנחות המבוי :

ובזה נוכל ליישב דברי סופרים פירושן כיון בלתי הפומד מאליו חז"ל אמר הרי לך רבא אמר ליה לך היכא דלך סמכו עליו מאתמול כיצד מודה דל"ה לך (ופירש"י הפומד מאליו שלא הוקבע שם לשם חיקוק מכיו היכא דלך סמכו עליו מאתמול שה"ש לך לך אחר ונפל בשבת) ובישועות יתקב"י שם"י הקשה פ"ז דלקמן גבי מבואה דרב דאמר לך סבר מר למישמך דחיקולת כו"מ אמרינן עליו מאתמול פשטא דלך סמכו ה"א סמכו ה"א לך וקשה החוס' דנימא שבת הואיל והותרה הותרה דה"ה ש"ה"י שם לך אחר ותי' דר"ה הקשה לבעמי' דרב דל"ה הואיל והותרה הותרה א"כ כ"ז לרב אבל אחי' תיקשי לנא"י דלעיל דה"א קאמר לעיל דהיכא דלך סמכו עליו כגון שה"י לך אחר גם חז"ל מודה דל"ה לך והרי חז"ל קול שבת הואיל והותרה הותרה ולי בלתי שם לך אחר ה"א כאלו סמכו עליו כמבואר ברמ"א סי' שס"ג סי"א בשם רש"י ולי דהתוס' לא ס"ל כרש"י למד לא היכא בש"ע דעת התוס' פ"י"ש שהאר"ך כזה כנפול רב . ובמחכ"ת גברא חזינא ותיובתא לא חזינא לפמ"ש המג"א שם דה"ה בלל סמכו עליו בפי' כגון שלא עלתו בשבת הסברה פ"י לך זה ה"א לך סמכו עליו והוכיח כן מלשון הרשב"א [כוננו ממ"ש וכל כיוולא בן] א"כ שפיר משכחת לנא"י בל"ה שם לך אחר ואפ"ה לא סמכו על לך . ושוב י"ש הואיל והותרה הותרה ונכוח' לא הקשו רק במבואה דרב דחזיקין שה"י היתר לפסול בשבת זו דה"א ח"ל לשמ"י חיי"ת לי כוזא דמיא ונפל לחייא אבל לנא"י לקמי' דמיירי שלא הותר כלל בשבת זה . וי"ל דק"י הי"ק הוא על לשון הש"ס דקאמר היכא דלך סמכו עליו מאתמול משמע דמאתמול ב"ש"ש נופח ה"י הוכחה שלא סמכו עליו ולא משכח הסבר ולא משכחת לך אלא באופן שפירש"י שה"י שם לך אחר ולכך הוצרך לפסול שלו והוא בדוחק אולם לפמ"ש שפיר משכחת לך לנא"י כגון שה"י שם לך אחר הכולט ד"ה דל"ה תופיל משום לך וטלתי הפומד מאליו ה"י פומד באמצע הסתימה ה"ל שלא במקום כתיבה וי"א לך דזה ודאי ל"ה סמכו עליו מאתמול דשפעה שה"י פומד הסתימה לפניו אף אם ה"י סומכין על לך זה ל"ה , ואח"כ נפל הסתימה ה"ל שה"י במקום לך בשבת ונשאר הל"ה הפומד מאליו דבכ"ה ל"ש לומר הואיל והותרה דה"א לך הותר מפולס פ"י סתימה זו . וי"ל דגם כונת רש"י ז"ל כן הוא ב"ש"ש שה"י שם לך אחר היינו שאותו לך ג"כ לא הופיל לבחיר רק שמוע היתר מלתי הפומד מאליו ודוק' והתוס' לא הקשו רק לרב דמבואר שה"י היתר מקודם וכי"ל . באופן שלפ"ד ברור כדעת הר"י דלא ח"ן ש"י בקי"ם מל"ה"י סותמים במבוי ל"ה וא"כ כ"י פדח ח"יני מחלי"י הדרכ' יבן כ"י ח"נו

תלמוד מור ארז אברם צניול מה צדק ובי זה חסוד הסקס
 תיין בחים קי' יזי ויש עוד הכרה רחיות לזי ואין הזמן מסכים
 להאריך יותר. עכ"ם פסול כזה פסול לכ"ס כיז פשוט לפסיד :
 תעלה הס"ז סי' עש"ג תב"ס על הביי שז' לענין למי
 על אברהם לילי מכתת ציטורי פון שאלשז אחר ששקף
 צבול את האסר ולפסות אמנו עמוד להא כל הכשרפין אסרן
 אחר חזן מפזי אברה' תיין בתשנ"ז ח"ב סי' ליד כתב ג"כ כס'
 ביי בכל גם כרגיש בקי' הס"ז ותי' וזיל ואברהם דאברה אסור
 הפ' אסר להחיר צניול גופו ע"י"ש. ומ"ס הכח"ס שס ליישב
 תפוס רעיות לאז ל"ג והכ"ז ראי' מהראש סי' בכל מערבין .
 תפסיד אין ענין כלל לשם דשם מיייר כפירובי תחומין רחין מערבין
 פלא לרדע מלוא ולא תפוס דהפירוב לבדו מלוא ואיכ' בתקון
 מבוזות ל"ש ז'. ועיין כנגד"ס סי' שפ"ו סק"י ר"א לענין פ"ח
 לילד לפימ אף דגיכ מלוא הוא מ"מ הוא להנחתו להחיר עלפול
 דיה בתקון מבוזות . ואף דס"י ט"ה כ' המהבר מלוא לחזור
 פזר שיתפוס מבוזות וכן כע"ז סי' ט"ד עיין במחש"ס סי' שס"ט
 דל"פ מלוא נמורה רק לכל"ל מאסור עלפול ועיין בשש"ו תשנ"ז
 ח"ב סי' ל"ז דהאח"ל ר"ל ד"ס עכירה בתקוני מבוזות והוא כ'
 דהאח"ל גדולה לתקן והכ"ז מפי הדר דל"ב ראי' חקון מלוא
 דעמוד צברי' ויש ודגטרוד פסור ע"כ דלאז מלוא נמורה הוא-
 ירירו הדי"ש :

תשובה **מג** - עוד להרב הק"ל .

הערה בלתי נסמכת על ידי העירוב המומד אלל הכית של ר"ב
 שכן הקנה מומד של פתח המצוי צ"ן שני הכותלים
 המכונים לאורך המצוי רק שאלל הכותל סמוך לו נדר נמשך
 המצוי כמו ז' או ח' אמות והקנה של ז"פ מומד בלמחצ
 הכיל רחוק מקנה הנדר מזה ומזה ולפ"ד העירוב הזה
 לא נמשך לא נמלא הדבר מפורש בפוסקים אינני מחליט
 לומר דיעבד אך פכ"פ לכתחילה יש לשמוח ולהסמידו
 בזה הנדר כאשר אמר בפ"י :

דבר כבר הארכתי בתשו' והוכחתי מלשון הר"י דש"י הקדים
 על לה"פ לריב"ש שיהיו סותרים קצת במבוי וכאן שזקקה
המבוי במלמח' דש' ע"ד פתיחה נדר לפניו ח"כ אינו סותר במבוי
המבוי וסמל. ואם כי פ"ח ז"ל בסי' שס"ג הביא דברי הר"י הנ"ל
 ד**המבוי** דלא ידע מאין לו הוראה זו ואולי הוא רק שדרך לפשות
המבוי פ"י, ובמלמח' לפת"ד הוראה זו ברורה ומוכח בש"ס ובכל
המבוי דלמ"ד לרי"ד שיהי' במקום הפתח העומד לכניסה וליציאה
המבוי דמבוי והוא מבואר בש"ס פירושין דף ס' בלתי הכולט
המבוי של מבוי דלא לרי"ד לתי' אחר להחירו ודמיק' שם בש"ס
המבוי דמבוי ה"ל כי דקא מוקי לה בסד"י אקוסף הוא דקא
המבוי פ"ו וז"ל דמוקי לה לאידך גיסא (אלל כותל השני) ור"ה
המבוי דרי' אמר דמספ' ב"י או דמבואר ב"י הרי דלא משכחת שום
המבוי דק להחמירו במקום הכניסה ולפחות כו' היכר להפנות
המבוי לו להיפך ולי"א דריב"ש במלמח' הסתמיה ויהי' היכר. וגם
המבוי שם כהנ' דמבוי רחב ח' לא תבטיל כלל ה"ס מעמידו דכל
המבוי שיהיה עומד מוביל כיון דהלתי כעלמו בולט ד' וכן אווחו מס'ו
המבוי עומד מרובה פ"ס וכו"י הכי"א. מבואר מדבריהם דל"ן ס'
המבוי יעמיד וז"ל אלל הכולט במקום הכניסה ויהי' עומד מרובה
המבוי ולא במלמח' במקום שאינו פרוץ דאם אינו עומד במקום
המבוי הכניסה אינו לתי' כלל וזה ראי' ברורה. ובנ"ה מוכח מש"ס ופוסקים
המבוי בבי"ד לרי"ד שיסמיד הל"ה כפתח המבוי והוא מבואר בלשון הרמב"ם
המבוי מנחת ס"ד ח"ל כמה י"ה פתח המבוי ויהי' יותר בלתי
המבוי פ"ק ס' ואם יש לו לה"פ כו' הרי דגם לה"פ ז"ל כפתח המבוי
המבוי זכ"ל בש"ס. וכי"א ברש"י פירושין ס"ו גבי רב דל"ל לשמ"י
המבוי לי כוחא דמיא עד דאחא' כפל לתי"א אחוי לי בידי' קס'
המבוי אחתה' ח"ל ר"ה לא סבר ער למיסמך אדריקלא ופירש"י דקל ה"י
המבוי אלל פתח המבוי הרי דרש"י ז"ל האריך בלשונו לומר דה"י
המבוי עד פתח המבוי ולזהו נור"כ כ"כ ע"כ להורות דכא"ן עומד

אצור החכמה

אוצר החכמה

בגדר והביא רא"י מפורשת לזה מש"ס סי' כל גנות דקאמר דלא
מצינו מחילה לאסור ולפי דברי הרי מצינו מחילה לאסור כגון
שהעמידו לזה"פ ברוח רביעית כפתח-המכוי וסי' מותר למסלול
במבוי ואח"כ סתם מקלף רוח רביעית בגדר דעכשו אין הקלף
שכלל הגדר עומד כפתח המבוי רק כחמץ הגדר וכלל חס"י
ובזה דחה כמה ראיות שלי מהרמב"ם ורבינו יסאנון והרא"ש דכחמץ
אלו חושבים הקנים שמכאן ומכאן כאלו עומדים כפתח המבוי
והגדר שפסח חינו מו"ק כלל דלימ מחילה לאסור. חמץ לפי
אין מזה רא"י לפי המבואר בש"ס שם דף ל"ב דפר"ך סתם ולא
מצינו מחילה לאסור והתקן כו' ואלו השוה את גיפופי גדולה למי
אסורה ח"ל סתם סילוק מחילות הוא ופרש"י השוה גיפופי שכלל
מחילות בחוץ הגדולה מכאן ומכאן וסילק את הגיפופין פי מחילות
הללו כו' נמצאו מחילות הללו בלות לאסור ומש"ל סילוק מחילות
הוא האחרונות סלקו את הראשונות אבל גבי זריפה חס"י עורף
הגיפופין משום ייתור מחילה. וכ"כ החוס' שם ד"ה שאלתי דדוקא
מבית הגדולה פריך אבל מקטנה חינו דוחה להקשות שם חס"י
כלל מחילות של קטנה ח"ל להרחיק דהפחתה הוי כמחילה ועכ"ל
באשר פי' מחילות הקטנה דאין זה חמץ דכשאי מחילות הקטנה
כחמץ גיפופין ופי' מחילות הקטנה אין יכריס גיפופי גדולה ואין
סילוק מחילות יע"ש. וא"כ כאן נמי ממש כן הוא דאין חס"י
אשרין משום המחילה יחידה שהוא הגדר דאם באמת ה"י יכריס
הלחי במבוי מה מו"ק פתיחת הגדר רק החשש הוא שכלל הגדר
ה"י יכריס שני הקנים של לוח"פ במבוי ואחר שפסחו בגדר חס"י
יכריס כלל קנה של לוח"פ וא"כ ה"י סילוק מחילה ממש כמו בש"ס
פי' מחילות הקטנה שאינם יכריס גיפופי גדולה. ואדריכ מש"ס רא"י
לדון זה דהא גם שם מוכל לומר מה בכך שגנה המחילות ולא יקרא
להגיפופים. וכמו דאמרין שם דהוא משלק מחילות הגיפופים ה"י
כאן פתיחת הגדר משלק את הלוח"פ ודריק :

ומ"ש הדריג יח' לדחות ראיתי מרש"י שם (ס"ז) שבי דק"ג
ה"י עומד אלל פתח המבוי ולח"ה לור"ך כ"כ פי"ב דה"פ
ל"ה עומד אלל חלל הפתח רק רחוק מהחלל ל"ה ומז"ל דה"פ
דח"ה לומר כן דהרי מבואר בש"ס פסח לחי לחי מבוי י"ס לו
מבוי הרי שמועיל אף באמצע הכותל ולא כסופו דוקא. בחנם ה"פ
פלי בזה דודאי לא פלה על דעתו לומר שלא יועיל באמצע הכותל
הסולק לאורך המבוי דמה בכך שנמשך עוד הכותל אם הוא רח"ה
לחלוק המבוי כאן כפתח ומעמיד הלחי במקום שראוי להיות פתח
מועיל ורק לחי חושש אם סולק כותל לרוחב המבוי ברוח רביעית
ואם חינו מעמידו בחלל המבוי רק באמצע הכותל לא עבדי פתח
בכה"ג וה"י כמו פתח ש"מא שש"ס או פתח בקרן זית וכדומה
אך מ"ש הדריג יח' בכותל רש"י ז"ל דבא למסר דאם חס"י
עומד אלל הפתח נהי דמועיל מעטס לחי אף בחציו של מבוי
מ"מ כיון שהח"י השני של מבוי אסורים בטלטול דהא נפל הלחי
א"כ אסורים ז"ז הוא דבר נאה ומתקבל כפתח ופירח ואשר
נמס'. רק לאשר הדריג יח' בעלמו הביא מהא דמבואר בש"ס סי' י"ג
שס"ג סליח דאם לא פשו החיזונים לחי לראש המבוי אין אסורים
מליהם ועז"כ הדריג שלי"ח דהרי לשי" רש"י גוסה בעירובין רמ"ז
דאף דהחיזונים לא פשו שום לחי מ"מ אסורים על הפנימיים והח"י
דאמרין ד"ל לחי מבוי מירי דליכא דיוורין בדר החיצון כמבואר
בחוס' שם ד"ה מבוי וברא"ש רק שברא"ש כתב דמהירושת
משמש ד"ש חילוק בין פשו החיזונים לחי וז"ל בש"ס סי' שס"ג
אבל רש"י לשיטתו הוכרח לפרש דהדקל ה"י אלל הפתח ואף לשי"ח
הירושלמי והש"פ מ"מ הרי כ"י הס"ז שם. הטעם כיון דלא פשו
החיזונים לחי וז"ל יכולים לערב יחד משא"כ כאן דמפ"ש ה"י לחי
וה"י יכולים לערב וגם פרכו ביחד דאליכ ל"ה רב לומר לשמ"י
ז"ל חייתי לי כחא דמיא ורק דבשנת נפל הלחי ודאי דאוסרין על
הפנימיים כמבואר בש"ס (עירובין פ"ה) דעירוב מרגילה וכו'
גם רבנן מודו כיון ד"ש להם דריסת הרגל ל"ש סעמא ד"ל מ
למקו"י שמתקין ולא לפנותי עכ"ל הקדושים. ואם כי דבריו נחמדים
ומאירים כספירים לפז"ר ח"ה לפרש כן בכוונת רש"י דאדריכ
לשיפת רש"י ז"ל דאין חילוק בין פשו החיזונים לחי או לא פשיט
דח"ה

נמצא כפי' בפוסקים אך פ"ס מכל הראיות שהבאתי נראה מבואר
מפריך לשנות הפירוש הר"ל ולהעמיד הקנה בקנה הגדר לכחמץ
כי לרעמי גם בדפדפ סקול :

וע"ד האשה שזימה בדרך כשעת חוסתה ולא בדקה ולא הרגשה
כלל פי"ן בש"י סי' קס"ד סי"ג הביא בש"ס הכ"ה
להחמיר דלימ בדיקה אח"כ דחוקה אורח צומט בל ובס"ה הביא
שם בש"ס אחרונים דאין לחוש לזה :

אמנם לפי"ש החו"ד שם בדקה ונאכד הפד ד"ל שמה
הרגשה וסברה הרגשת פד' הוא. ופי"ן בפ"ס הביא בשמו
בפשיטות להחמיר ומוזל למד עוד דסי' חס בשעת חוסתה הטילה
מ"ס ג"כ סמאל דלימור ארגשה וסברה הרגשת מ"י רגלים הוא
פי"ש. ולפי"ד י"ס להחמיר בכלן כיון דנשי דידן אין להם שפה
קבוע וכל ה"ס שעת חוסתה כמבואר בנקה"כ ובאחרונים ודאי
שלא הטילה מ"ס בנשיים וי"ל דסברה הרגשת מ"י הוא וא"כ נפל
האי היתרא בצירה :

אבר באמת לפז"ר אין מקום כלל לחומרא זו דכיון דקיי"ל
ווסתות דרבנן אך נחמיר בלא הרגשה לומר שמה ה"י
הרגשה ממיר. ופי"ן בחשו"י מאיר נתיב"ס סי' ל"ז באמצע החשו"י
כתב להדיח דהא דאמרין אימור הרגשת מ"י הוא היינו לקולא
דאמרין כן ולא לחומרא ורא"י לזה מש"ס ר"פ הרו"ה דפר"ך אי
דארגשה יושבת אח"י טוהרה ואי דלא ארגשה עומדת אח"י טמאה
ומש"ל לפולס דארגשה ואימור הרגשת מ"י הוא וכן אח"כ מש"ל
למלך דארגשה ואימור הרגשת פד' הוא פי"ש. ואמאי לא מש"ל
לסיפוך לפולס דלא ארגשה וסברה הרגשת מ"י הוא דהא הטילה
מ"י ופי"כ דכלל ארגשה ל"ה כלל, וכן בדף ט"ז דקאמר דכ"פ
ווסתות דאורייתא ה"מ לשנויי דכ"ע ווסתות דרבנן וכלן בהטילה
מ"י. ופי"ן בנז"י מה"ס סי' ס"ס. ואף להח"ד דמ"י ה"י הרגשה
דאורייתא היינו בראתה אח"כ דכלל"ה ס"ל להרמב"ם דחוקת דמ"ס
פ"ס בהרגשה ופי"כ י"ל הרגשת מ"י או הרגשת פד' הוא כמו
ב"ס נדה. אבל בעבר שעת חוסתה ולא ראתה דלא ודאי ה"י
דרכן כמבואר בנז"י קמא סי' כ"ה למה נחוש שמה ה"י הרגשה.
ומ"ש המחבר שם סי' ו"ל ארגשה היינו של"ה הרגשה ודאי ויש
עוד ברכ"ה ראיות לזה ואכ"מ להאריך. כ"ז לפס"ד כדור לדוכא
אוצר החכמה בפ"ה"י דברי ידידו הדו"ש:

עוד ע"ד העירוב הכ"ל

תשובה מד

מ' כמובן דמה מורה שר החורס חכמתו פניו חאירה
ח"ש תבונות מפעלה לפנות נודע בכל פירות כבוד
ידי"כ הרב הגאון הגדול חר"ק ובקי עטרת ראשינו
מלאך ה' בחוכמו דשכנה"ג בקש"ת מו"י יחמק אהרן
פנ"ל חסינגא שליט"ה. כעת האכד"ק לכוב והגליל
יפ"ה :

מכתב קדשו מעולפת ספרים הגיע עדי שפתיים ישק משיב
דברים נכוחים ערבים עלי כעולות מחים אלקים
ואש"ס משמחים. פי"ד העירוב אשר לא העמידו הלחי בכלות הגדר
שהוא כפתח המבוי רק באמצעות סחימת הגדר ברוח רביעית של
המבוי יש עוד כמה אמות מהלחי עד קנה הגדר שהוא התחלת
הפתח. ואם כי בגוף הדין הסכים עמדי שלכתחלה לריך לשנות
הפירוש ולהעמיד הקנה בקנה הגדר וגם אנכי לא החלטתי לפסול
דיעבד יסן כי לא נמצא בפי' בפוסקים רק הבאתי כמה ראיות
לסכול דיעבד. והדריג יח' בנז"י פלפולו כגודל חריפותו ובקיאותו
סקטק על ראיותיו ויסן כי ידעתי גודל ענותותו ולדקתו הרהבתי
בנפשי עוז לגשת אל הקודש ולהליל עלמי מהשגותי :

פתח דבריו יאיר דכיון דקנה מכאן וקנה מכאן וקנה על גביהם
הוא סחימת מעלייתא מה לי בזה אם נסתם דר האי